

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

17 квітня 2019 року

№ 60/6-рк/к

м. Київ

**Спеціалізоване
комунальне підприємство
Київської міської ради
«Спеціалізований комбінат
підприємств комунально-
побутового обслуговування»**
вул. Воровського, 47/14,
м. Київ, 01054

Про припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин і умов, що сприяють виникненню цих порушень

Київським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) розглянуто заяву товариства з обмеженою відповідальністю «Похоронний дім «Пам'ять» (далі – ТОВ «ПД «Пам'ять» або Заявник) від 15.02.2019 (вх. Відділення від 20.02.2019 № 60-10/46-АМ) (далі – Заява) щодо порушення спеціалізованим комунальним підприємством Київської міської ради «Спеціалізований комбінат підприємств комунально-побутового обслуговування» (далі – Підприємство або СКП «Спецкомбінат ПКПО») законодавства про захист економічної конкуренції, яке полягає у відмові в укладенні договору про надання ритуальних послуг.

За результатами розгляду Заяви Відділенням встановлено наступне.

ТОВ «ПД «Пам'ять» здійснює свою господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у м. Києві.

Згідно з даними із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, ТОВ «ПД «Пам'ять» (ідентифікаційний код юридичної особи 38577208) є юридичною особою, державну реєстрацію якого проведено 20.02.2013 шляхом внесення запису до цього реєстру за номером 1067 102 0000 018772.

Основним видом економічної діяльності ТОВ «ПД «Пам'ять», за КВЕД-2010 є: 96.03 - організація поховань і надання суміжних послуг.

Тобто, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «ПД «Пам'ять» є суб'єктом господарювання.

Загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, регулювання відносин, що виникають після смерті (загибелі) особи, щодо проведення процедури поховання, а також встановлення гарантії належного ставлення до тіла

(останків, праху) померлого та збереження місця поховання визначено Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі – Закон).

З метою реалізації Закону, наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Наказ), затверджено, зокрема:

Типове положення про ритуальну службу в Україні, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Типове положення);

Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710.

Відповідно до частини першої статті 8 Закону організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.

Згідно з пунктом 3 частини п'ятої статті 8 Закону органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.

Відповідно до частини першої статті 9 Закону ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.

Згідно з пунктом 1 Типового положення ритуальна служба в Україні, відповідно до Закону, це спеціалізоване комунальне підприємство, що створюється органом місцевого самоврядування в порядку, встановленому Законом.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

З метою врегулювання відносин при наданні ритуальних послуг у місті Києві, рішенням Київської міської ради від 16.12.2010 № 356/5168 затверджено Положення про Управління ритуальних послуг виконавчого органу Київської міської ради Київської міської державної адміністрації (далі – Положення).

Ритуальна служба спеціалізоване комунальне підприємство «Спеціалізований комбінат підприємств комунально-побутового обслуговування» виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) створена в результаті реорганізації комунального підприємства «Спеціалізований комбінат підприємств комунально-побутового обслуговування» шляхом перетворення відповідно до рішення Київської міської ради від 23.12.2004 № 876/2286 «Про реорганізацію комунального підприємства «Спеціалізований комбінат підприємств комунально-побутового обслуговування» у ритуальну службу спеціалізоване комунальне підприємство «Спеціалізований комбінат підприємств комунально-побутового обслуговування» виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) і є його правонаступником.

Розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 28.04.2005 № 710, затверджено статут Підприємства (далі – Статут).

Згідно з даними із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, СКП КМР «Спеціалізований комбінат

підприємств комунально-побутового обслуговування» (ідентифікаційний код юридичної особи 03358475), юридична адреса: 01004, м. Київ, бул. Тараса Шевченка, 3, є юридичною особою, державну реєстрацію якої проведено 03.10.2005 шляхом внесення запису до цього реєстру за номером 10741230000010728.

Відповідно до пункту 2.1 Статуту Підприємство здійснює виробничо-господарську, торговельну та інші види діяльності, визначені цим Статутом, з метою найбільш повного задоволення потреб населення в ритуальних послугах та насичення ринку країни товарами та послугами високої якості, а також одержання відповідного прибутку.

Основними напрямками діяльності Підприємства, зокрема, є:

Організація поховання померлих і надання ритуальних послуг згідно з договорами-замовлення.

Торгівля виробами, необхідними для надання ритуальних послуг.

Роздрібна та оптова торгівля товарами ритуального призначення та іншими товарами.

Надання населенню послуг з перевезення тіла померлих та осіб, що їх супроводжують.

Виконання робіт з благоустрою місць поховань та прилеглих територій відповідно до кошторису.

Утримання місць поховання згідно із встановленими правилами та санітарними нормами, організація надання послуг населенню по догляду за могилами.

Забезпечення функціонування місць поховання.

Утримання та благоустрій всіх міських кладовищ.

Виготовлення за потребами населення ритуальної атрибутики.

Створення рівних умов для поховання померлого незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

Розширення номенклатури ритуальних послуг для громадян з різними фінансовими можливостями.

У разі відсутності на ринку послуг регіону необхідної Замовнику ритуальної послуги – забезпечення надання цієї послуги власними силами.

Забезпечення конфіденційності інформації про померлого.

Видачу користувачу місця поховання свідоцтва про поховання.

Оформлення та проведення поховання померлих громадян та урн з прахом.

Організація та проведення траурного ритуалу «Поховання» на кладовищах та у крематорії.

Регулювання відносин з іншими підприємствами і організаціями на підставі господарських договорів.

Забезпечення соціального розвитку трудового колективу підприємства.

Інші види діяльності відповідно до чинного законодавства України з метою одержання прибутку і зростання добробуту Підприємства.

Види діяльності за КВЕД-2010: 16.23 – виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів; 96.03 - організування поховань і надання суміжних послуг; 96.09 – надання інших індивідуальних послуг, н. в. і. у.; 47.19 – інші види роздрібно-торгівлі в магазинах; 49.39 – інший пасажирський наземний транспорт н. в. і. у.; 41.20 – будівництво житлових і нежитлових будівель.

Таким чином, враховуючи те, що ритуальна служба здійснює функції, делеговані органами місцевого самоврядування (утримання кладовищ, реєстрування поховання, безоплатне виділення місця для поховання тощо), у розумінні статті 1 Закону, СКП «Спецкомбінат ПКПО», в межах наданих чинним законодавством повноважень щодо укладання договорів про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання є органом адміністративно – господарського управління та контролю, а в частині надання ритуальних послуг – суб'єктом господарювання.

СКП «Спецкомбінат ПКПО» здійснює організацію поховань померлих і надання окремих видів ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком, а також реалізацію предметів ритуальної належності у місті Києві, відповідно до пункту 4 Типового положення. СКП «Спецкомбінат ПКПО» є ритуальною службою, створеною Київської міської державної адміністрації з метою надання ритуальних послуг у місті Києві.

Ритуальна служба забезпечує **укладання договорів із суб'єктами господарювання** в порядку, визначеному пунктом 8 Типового положення.

Таким чином, діючим законодавством ритуальним службам надано виключне право укладати договори про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, які виявили бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг.

При цьому, слід зазначити, що порядок подання та перелік документів, необхідних для укладання суб'єктом господарювання з ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг, визначено у підпункті 8.1 пункту 8 Типового положення.

Так, суб'єкт господарювання, який виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має подати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву та долучити до неї (засвідчені в установленому порядку) такі документи:

- копію довідки про включення до ЄДРПОУ для юридичної особи або довідки про присвоєння ідентифікаційного номера для фізичної особи;
- копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
- перелік послуг, що пропонується для надання суб'єктом господарювання;
- режим роботи та номер телефону.

Протягом **14 робочих днів з дня отримання заяви** територіальна ритуальна служба укладає з суб'єктом господарювання договір про надання послуг при наявності всього переліку документів, передбачених цим пунктом. **Безпідставна відмова в укладанні договору не допускається, вона повинна бути аргументована.**

Отже, типовим положенням визначено виключний перелік документів, які має надати суб'єкт господарювання до ритуальної служби з метою укладання договору про надання ритуальних послуг, а безпідставна відмова в укладанні договору не допускається.

Наведене свідчить, що вступ на ринок ритуальних послуг адміністративно обмежений необхідністю укладання суб'єктами господарювання (які виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг) відповідного договору з ритуальною службою.

Дослідивши матеріали Заяви ТОВ «ПД «Пам'ять» та обставини, на які ТОВ «ПД «Пам'ять» посилається, як на підставу для своїх вимог, Відділенням виявлено в діях СКП «Спецкомбінат ПКПО» ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції з огляду на наступне.

Листом від **11.10.2018** б/н ТОВ «ПД «Пам'ять» звернулось до СКП «Спецкомбінат ПКПО» з заявою про укладення договору про надання ритуальних послуг, до якої було подано пакет необхідних документів. Проте, за інформацією Заявника, договір про надання ритуальних послуг з ним укладено не було.

Листом від 31.10.2018 № 1884 СКП «Спецкомбінат ПКПО» повідомило Заявнику, що для укладення договору про надання ритуальних послуг потрібно: *«надати підтвердні документи щодо правомірності надання послуг, які включені до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затверджені в установленому чинним законодавством порядку.*

Окрім цього, звертаємо Вашу увагу, що відповідно до відомостей, які містяться у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (usr.minjust.gov.ua) СІРИК СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ – керівник з 04.12.2017 ТОВ «ПД «Пам'ять», що не відповідає наданій копії Довідки АБ № 636058 з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) виданої Відділом

статистики у Дніпровському районі Головного управління статистики у м. Києві 26.02.2013..» (мова оригіналу).

Листом від **22.11.2018** б/н ТОВ «ПД «Пам'ять» звернулось до СКП «Спецкомбінат ПКПО» з повторною заявою щодо укладення договору про надання ритуальних послуг, а також надало лист Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 06.09.2011 № 7/12-10455, в якому зазначено наступне: *«Інші послуги надаються суб'єктами господарювання без укладення договорів з ритуальними службами.*

Порядок укладення цих договорів визначено пунктом 8 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193.

Дії ритуальних служб, що суперечать вищезазначеним вимогам законодавства, розцінюються Антимонопольним комітетом України як корупційні та є проявом недобросовісної конкуренції» (мова оригіналу).

При цьому Заявник зазначає, що відповіді на його повторне звернення СКП «Спецкомбінат ПКПО» не надало.

У відповідь на вимогу голови Відділення від 25.02.2019 № 60-02/1119 Підприємство листом від 14.03.2019 № 300 (вх. Відділення від 15.03.2019 № 60-01/993) про надання пояснень та документів, які б ґрунтовно доводили підстави, з яких було відмовлено ТОВ «ПД «Пам'ять» в укладанні договору про надання ритуальних послуг, надало до Відділення лише копію листа СКП «Спецкомбінат ПКПО» від **31.10.2018 № 1884.**

Разом з тим, ТОВ «ПД «Пам'ять» у своїй повторній заяві від **21.11.2018 б/н** про укладення договору про надання ритуальних послуг надало до СКП «Спецкомбінат ПКПО» пакет усіх необхідних документів, зокрема актуальну довідку з ЄДРПОУ.

При цьому, СКП «Спецкомбінат ПКПО» не надало відповідь про заяві Товариства від **21.11.2018 б/н**, в укладанні договору про надання ритуальних послуг що є **порушенням 14-денного терміну**, визначеного підпунктом 8.1 пункту 8 Типового положення.

Крім того, СКП «Спецкомбінат ПКПО» у своєму листі від 07.03.2019 № 262 повторно повідомило Заявнику, що для укладення договору про надання ритуальних послуг потрібно *« надати підтвердні документи щодо правомірності надання послуг, які включені до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затверджені в установленому чинним законодавством порядку»* (мова оригіналу).

Враховуючи вищевикладене, СКП «Спецкомбінат ПКПО» не надало інформацію, яка б об'єктивно доводила законні підстави для відмови в укладанні відповідного договору з ТОВ «ПД «Пам'ять».

Виходячи з положень частини другої статті 4 Закону органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Не укладання договору про надання ритуальних послуг Підприємством з ТОВ «ПД «Пам'ять», як з суб'єктом господарювання, який має намір займатися господарською діяльністю на ринку ритуальних послуг, обмежує його права на участь в конкуренції у цій сфері поряд з іншими суб'єктами господарювання у м. Києві.

Крім того суб'єкт господарювання, якому делеговані владні повноваження та який здійснює діяльність на відповідному ринку (в даному випадку, ринок ритуальних послуг), в інтересах збільшення чи збереження власної ринкової частки зацікавлений у зменшенні конкурентного тиску щодо себе, а отже, у використанні делегованих владних повноважень з метою обмеження (усунення) конкуренції.

Основним завданням органів Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, зокрема здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах

рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Згідно зі статтею 1 Закону економічна конкуренція – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Вступ на ринок ритуальних послуг нових суб'єктів господарювання посилює конкуренцію на відповідному ринку, як наслідок, споживачі (замовники послуг) отримують послуги за цінами, які склалися внаслідок конкуренції.

Як зазначалось Підприємство, в частині виконання функцій ритуальної служби, у розумінні конкуренційного законодавства, є органом адміністративно-господарського управління та контролю, тому СКП «Спецкомбінат ПКПО» повинно сприяти розвитку конкуренції, а не обмежувати її (шляхом відмови в укладанні договору про надання ритуальних послуг з суб'єктом господарювання, який виявив бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг).

Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо), надання письмових вказівок, укладення угод або будь-які дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Таким чином, дії СКП «Спецкомбінат ПКПО», щодо створення перешкод доступу на ринок суб'єкту господарювання, який виявив бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг та надавати ритуальні послуги, шляхом безпідставної відмови в укладанні договору про надання ритуальних послуг, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно - господарського управління та контролю, які призвели або можуть призвести до усунення чи обмеження конкуренції.

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає наступні обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Спеціалізованому комунальному підприємству Київської міської ради «Спеціалізований комбінат підприємств комунально-побутового обслуговування» (ідентифікаційний код 03358475) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та вжити заходи по сприянню розвитку конкурентного середовища на ринку ритуальних послуг у м. Києві, шляхом забезпечення укладання договору про надання ритуальних послуг з ТОВ «ПД «Пам'ять».

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій повідомити Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 10 календарних днів з дня їх отримання з наданням підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова адміністративної колегії –

голова відділення

О. Хмельницький